

יחידת מאכלים ומשקאות - מאכלים ומשקאות כיתה ה'

מטרות על

1. התלמיד יכיר /יידע אוצר מילים בערבית המדוברת בנושא מאכלים ומשקאות (פירות, ירקות, הכנת עוגה, מאכלים מיוחדים בחברה הערבית ועוד..)

מטרות אופרטיביות

1. התלמיד ילמד להגיד אוצר מילים בנושא מאכלים ומשקאות, במיוחד מאכלים מיוחדים ונפוצים בחברה הערבית.
2. התלמיד ימסור מידע בסיסי על אוכל שהוא אוהב.
3. התלמיד יוכל לנהל שיחה בסיסית עם המורה או עם תלמידים אחרים ולתאר ארוחה מסוימת שאוכלים בבית, מתכון לסלט/למאכל/לקינוח.
4. התלמיד יכיר שמות של מאכלים מסורתיים בחברה הערבית.

המלצות:

שירים

1. أغنية "سلطة يا سلطة" - שיר "סלטה"
<https://www.youtube.com/watch?v=0HyixXR3A7Q>
2. أغنية "المنافيش" שיר "אלמנא'יש" (מנאקיש)
<https://youtu.be/dJUQYVNtAsQ?list=RDdJUQYVNtAsQ>
3. أغنية "أنا المندلينا" שיר "אנא (א)למנדלינה"
<https://www.youtube.com/watch?v=r1CVrt11iPc>
4. زَرَعْنَا جَزْرَةً <https://www.youtube.com/watch?v=gw5A11VesGA>

סרטונים

1. [המהדורה של פוזי מוזי תותי](#) (מצ"ב תמליל)
2. [הארנב שרוצה לקנות גזר](#) (מצ"ב תמליל)
3. מצגת מפעילה מתוך אתר "פרזנטציה בריבוע": ["الفواكة والخضر"](#)

משחקים

- משחק זיכרון (ניתן לבקש מהתלמידים להכין בבית כמשימת אתגר כרטיסיות עם תמונות ומילים שלמדו ביחידה זו: פירות, ירקות, מאכלים, משקאות...).
- בינגו מילים (המורה מכינה דפי בינגו המכילים אוצר מילים שנלמד ביחידה, ניתן לבקש מאחד התלמידים להביא את המשחק עצמו "בינגו" כדי לעורר עניין אצל התלמידים ובו-זמנית לתרגל אוצר מילים שנלמד.
- חוברת מתכונים "השף הצעיר" الشيف الصغير: כל קבוצה מקלידה/ מעצבת מתכון לסלט/ פיתה עם זעתר/לבנה/בצל/גבינה, טחינה, תבולה, פלאפל, קינוחים ועוד..
- הכנת מאכל ביחד בכיתה/ ארוחת בוקר בריאה והכנת פתקים עם אוצר מילים (כמו מדבקות בסופר) וכו'..
- הצגה (ניתן לחלק את הכיתה לקבוצות, כל קבוצה תכתוב תסריט דומה למה שנלמד ביחידה ולבנות משהו דומה יצירתי מהתלמידים עצמם, לדוגמה: "في مطعم أبو رامي" (שם של סדרה ששודרה פעם בערוץ הראשון), או "في السوق", "دكانة الخضرة", "عند الخضرجي أبو سمير" אפשר גם לחשוב על תסריט קצר למהדורת חדשות בדומה לפוזי מוזי ותותי, שני תלמידים יציגו נושא אקטואלי וישתמשו באוצר מילים שלמדו ביחידה זו (אם זה קשור למאכלים ומשקאות או בכלל)...
- תאטרון בובות – תלמידים מעצבים בובות/ תאטרון בובות/ מעצבים ומביאים תלבושות מהבית/ תחפושות ומציגים בערבית – הקהל יוכל לשאול אותם שאלות בערבית והבובה/ השחקנים עונים וכו'..
- משחק תפקידים בשילוב אביזרים ופריטי לבוש (בדומה לרעיונות קודמים).

אוצר המילים ביחידה

אָכַל, אֶכֶּלֶת *אָכַל, אָכַלְתָּ הוּא אָכַל, אֶכֶּלְתִּי בֹּאכַל בֹּאכֵל אֲנִי אוֹכֵל/ת
שָׁרַב / בִּאֲשָׁרַב / בִּשְׁרַב *שָׁרַב / בִּאֲשָׁרַב / בִּשְׁרַב הוּא שָׁתָה / אֲנִי שֹׁתָה
פָּטוּר: קֶהוּה, חֲלִיב, שָׁאִי, סֶכֶר, שׂוּכּוּ, חֶבֶז, גִּבְנָה, זֶבֶדָה, עֶסֶל, עֶסִיר בִּרְתֵּקָאֵל / בִּרְדֵּקָאֵן. פָּטוּר: *قَهْوَة, *حَلِيب, شاي, سكر, شوکو, خبز, جبنة, زبدة, عسل, عصير برتقال/ برتقال ארוחת בוקר: קפה, חלב, תה, סוכר, שוקו, לחם, גבינה, חמאה, דבש, מיץ תפוזים.

ע'דא: סמפ, מרקה / שורב, לחמה, ג'אג', סלטת ח'דרה, בטאטא מקל'ה, רז, מעכרונה, שניצל, כבאב, מ'ה / מי בארדה. غداء: سمك, مرقة/ شوربة, لحمه, جاج, سلطة خضرة, بطاطا مقليه, رز, معكرونة, شنيטسل, كباب, مية / مي باردة ארוחת צהריים: דגים, מרק, בשר, עוף, סלט ירקות, צ'יפס, אורז, מקרוני, שניצל, כבאב, מים קרים.
עשא: בידה מקל'ה, בנדורה, ח'יאר, פלפל, בסל, חמם, טחינה, תוסת عشاء: بيضة مقليه, بندورة, خيار, فلفل, بصل, حمص, طحينة, توست ארוחת ערב: חביתה, עגבניה, מלפפון, פלפל, בצל, חומוס, טחינה, טוסט
פואקה: תפאח, מוז, נג'אס, בטיח', לימון, משמש, ענב, תות, ברדקאן, ח'וח' מנדלינא, ברקיק, תין فواكه: تفاح, موز, انجاص, بطيخ, ليمون, مشمش, عنب, *توت, بردقان, خوخ, مندلينا, برقوق, تين פירות: תפוחים, בננות, אגסים, אבטיחים, לימונים, משמשים, ענבים, תותים, תפוזים, אפרסקים, קלמנטינות, שזיפים, תאנים
ח'דרה: בנדורה, ח'יאר, פליפלה (פלפל), בצל, ג'זר, בטאטא, כוסא, מלפוף, ח'ס, בקדונס خضرة: بندورة, خيار, فليفلة (فلفل), بصل, جزر, بطاطا, كوسا, ملفوف, خس, بقدونس ירקות: עגבניות, מלפפונים, פלפלים, בצלים, גזרים, תפו"א, קישואים, כרוב, חסה, פטרוזיליה
זית, זית זיתון *זית, זית זיתון שמן, שמן זית
זאכי זאכי טעים
<u>ביטויים ופתגמים:</u> 1. בִּכְרָא פִי (א)לְמִשְׁמֵשׁ בְּכִרָא פִי המִשְׁמֵשׁ בְּכִרָא פִי מחר בעונת המשמש (עונת המשמש קצרה, ולכן סביר שההבטחה שאדם זה מבטיח לא תתקיים) 2. יום עֶסֶל ויום בֶּסֶל יום עֶסֶל ויום בֶּסֶל יום דבש ויום בצל (יש ימים טובים, ויש ימים פחות טובים)

שיעור 1 + 2

המורה נכנס לכיתה עם סלסלת פירות וירקות (אמתיים או מפלסטיק) ואומר את שם הפרי או הירק תוך הצגתו: "האדי בְּדוּרָה..." לאחר מכן לכתוב את המילים על הלוח. אפשר גם להראות במצגת. שיעור אחד מוקדש לפירות ושיעור אחד לירקות.

תרגול:

1. המורה מחזיק ירק או פרי ושואל והתלמיד עונה.
2. לתרגל להגיד משפטים עם הפועל (בְּתַחֵב) ו-(אֵנָּה בְּתַחֵב): וגם על דרך השלילה: (אֵינָה מֵא בְּתַחֵב):
שׁו בְּתַחֵב?
אֵנָּה בְּאֵחָבָּ...
אֵנָּה מֵא בְּאֵחָבָּ..

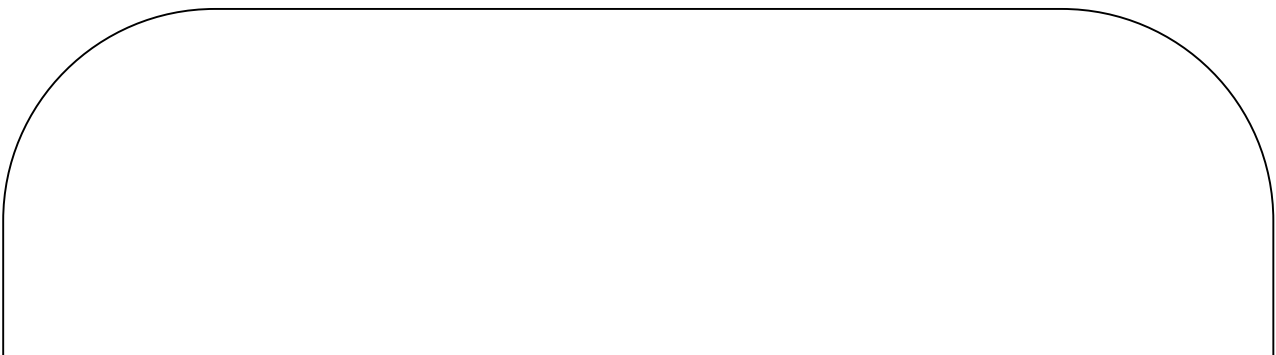
1. تَعَالُوا نَتَعَرَّفْ عَلَى.. בואו נכיר "פוזי מוזי ותותי" فوزي موزي وتوتى (15 דק')

מציגים תמונה של הדמויות "פוזי מוזי" – מה זה "מוזי" בעברית? לאור התחפוש שלם הם ידעו "בננה". ומה זה "תותי"? תותית. אותה מילה בעברית.
המורה מייחסת דקה הסבר ששתי הדמויות מאוד ידועות ואהודות בקרב ילדים ערבים בישראל, אין ילד ערבי (לא משנה מה דתו או איפה הוא בארץ) שאינו מכיר אותם, הם מופיעים בהצגות ובאירועים שונים בכל רחבי הארץ והילדים מעריצים אותם.

היום נלמד שיר של "פוזי מוזי" ו"תותי" השיר נקרא "סֶלְטָה":

<https://www.youtube.com/watch?v=0HyixXR3A7Q>

– המורה פונה לתלמידים מה תרגום המילה? – תשובה: סלט.
מילה דומה לשתי השפות ובכלל היא לקוחה מהמילה האנגלית salad - המורה משמיעה את השיר "סֶלְטָה" והתלמידים מאזינים – אפשר להציג את השיר בתעתיק/בערבית במצגת/ על הלוח או לחלק דף לכל תלמיד שידביקו למחברת:

סֵלֶטָה יֵא סֵלֶטָה

סֵלֶטָה יֵא סֵלֶטָה שׁו פִּיהָא סֵלֶטָה

אָל-בֶּאבֶא ג'ועֶאנ בְּדו נְחֶדְרָלו סֵלֶטָה (2)

-1

מְנַגִּיב בְּנֶדוּרָה וְחֶבִית ח'יָאָר

וּבִסְלָה ח'יָדְרָה יֵא שְׁטָאָר

וְלִמּוּנָה מִנ עֵנֶד (א)לְג'יָאָר

וְרִשֶׁת בְּקֶדוּנָס מְנִרוּשָׁא עֲלָא (א)לְסֵלֶטָה

-2

אֶלְבְּנֶדוּרָה פִּיהָא חֲדִיד

הֶאֱדִיא (א)לְאִישִׁי מֶש גִּיָּדִיד

בְּדִנָא נְחֶכִי וּבְדִנָא נְעִיד

سَلَطَةُ يَا سَلَطَةُ

سَلَطَةُ يَا سَلَطَةُ	شُو فِيهَا سَلَطَةُ
الْبَابَا جُوعَان	بِدُّو نَحْضَرْلُهُ سَلَطَةُ

תרגול בכיתה:

המורה מראה פירות וירקות והתלמידים עונים: שו האדא? האדא...

שיעור 3

חזרה על אוצר המילים של הפירות והירקות המורה מחזיקה בפרי או בירק ושואלת :

שו האדא?

שו בַּתְחַבֵּ?

המורה אומרת: تعالوا نشوف شوم نوکل وشو منشرب الصبح؟ "תעאלו נְשׁוּף שו בְּנֶאֱכַל (אוכלים) וְשׁו בְּנֶשְׁרֵב (שותים) פי (אֵל) סְבָאח?"

המורה מציגה בפני התלמידים תמונות של כל אוצר המילים של ארוחת הבוקר תוך כדי הצגה אומרת שם השתייה או המאכל, תולה את התמונות על הלוח וכותבת על יד התמונה שם של המאכל או השתייה בערבית .

תרגול :

- המורה אומרת את המילה בערבית התלמיד אומר אותה בעברית ולהפך .
- התלמיד יוצא ללוח מתאים את המילה לתמונה
- המורה שואלת את התלמיד/ה שו בַּתְאֲכַל /י עלא (א)לְפָטור ?

משימה לבית: להכין תפריט לארוחת בוקר.

שיעור 4

חזרה על אוצר המילים הקודם. כל אחד מספר מה הוא אכל / אוהב לאכול ולשתות בבוקר.
אפשר להראות במצגת או בתמונות.
לימוד ארוחת צהריים כמו שילמדנו ארוחת הבוקר , עם הצגת תמונות וכולי.
משימה לבית הכנת תפריטים ותרגול.

שיעור 5

חזרה על אוצר המילים הקודם. התלמידים מציגים תפריטים לארוחות צהריים שונות במסעדות. אפשר לעשות הצגה עם תלבושות.

לימוד אוצר מילים הקשור לארוחת ערב וכן את המילה "זאָי" טעים, כפי שלימדנו ארוחת הבוקר וצהריים.

תרגול:

- המורה אומרת את המילה והתלמיד מתרגם.
- המורה שואלת את התלמיד: שו אַכְלֶת אַמְבֶּאָרַח (אל) דֶּהָר / (אל) סֶבֶח ?
- התלמידים שואלים אחת את השני: שו בִּתְאָכַל פִּי (א) לֶפֶטוֹר / עֵדָא ?

משימת אתגר

כל תלמיד יכין "צלחת" מאכלים/ מתכון למאכל מסוים/ קינוח, ויתכונן להציג בערבית + ניתן להביא תמונות משפחה אוכלת/ במצגת ולהציג כל דמות בכמה מילים בערבית.

חזרה ובדיקת תפריטים, הצגות...

פתגמים:

1. יום עֵסל ויום בֵּסל

2. בְּכָרָא פִּי (א)לְמַשְׁמַשׁ – ציור או כתיבת סיטואציה.

סיכום: התלמידים יכינו תסריט להצגה "במסעדת אבו ראמי" ובמסעדות אחרות עם תפריטים שונים.

בסיום יחידה זו יידעו התלמידים לתאר מה הם אוכלים בכל ארוחה.

יחידת מאכלים ומשקאות - מאכלים ומשקאות ומשקאות

כיתה ו'

מטרות על

1. התלמיד ירחיב אוצר מילים בערבית המדוברת בנושא מאכלים ומשקאות (פירות, ירקות, הכנת עוגה, מאכלים מיוחדים בחברה הערבית ועוד..)
2. התלמיד ילמד להזמין אוכל ומשקה במסעדה/בדוכן/בחנות ירקות/בשוק ממוכר ערבי, לתרגל שימוש באוצר מילים שנלמד ביחידה.

מטרות אופרטיביות

1. התלמיד ילמד להגיד אוצר מילים בנושא מאכלים ומשקאות.
2. התלמיד ינהל שיחה על אוצר המילים הנ"ל.
3. התלמיד יוכל לתאר ארוחה מסוימת שאוכלים בבית, מתכון לסלט/למאכל/לקינוח.

המלצות

משחקים

- משחק זיכרון (ניתן לבקש מהתלמידים להכין בבית כמשימת אתגר כרטיסיות עם תמונות ומילים שלמדו ביחידה זו: פירות, ירקות, מאכלים, משקאות...).
- בינגו מילים (המורה מכינה דפי בינגו המכילים אוצר מילים שנלמד ביחידה, ניתן לבקש מאחד התלמידים להביא את המשחק עצמו "בינגו" כדי לעורר עניין אצל התלמידים ובו-זמנית לתרגל אוצר מילים שנלמד.
- חוברת מתכונים "השף הצעיר" الشيف الصغير: כל תלמיד/ קבוצה מקלידה/ מעצבת מתכון לסלט/ פיתה עם זעתר/לבנה/בצל/גבינה, טחינה, תבולה, פלאפל, קינוחים ועוד..
- הכנת מאכל ביחד בכיתה/ ארוחת בוקר בריאה והכנת פתקים עם אוצר מילים (כמו מדבקות בסופר) וכו'..
- הצגה (ניתן לחלק את הכיתה לקבוצות, כל קבוצה תכתוב תסריט דומה למה שנלמד ביחידה ולבנות משהו דומה יצירתי מהתלמידים עצמם, לדוגמה: "في مطعم أبو رامي" (שם של סדרה ששודרה פעם בערוץ הראשון), או "في السوق", "دكانة الخضرة", "عند الخضرجي أبو سمير" אפשר גם לחשוב על תסריט קצר למהדורת חדשות בדומה לפוזי מוזי ותותי, שני תלמידים יציגו נושא אקטואלי וישתמשו באוצר מילים שלמדו ביחידה זו (אם זה קשור למאכלים ומשקאות או בכלל)...

- תאטרון בובות – תלמידים מעצבים בובות/ תאטרון בובות/ מעצבים ומביאים תלבושות מהבית/ תחפושות ומציגים בערבית – הקהל יוכל לשאול אותם שאלות בערבית והבובה/ השחקנים עונים וכו'..
- משחק תפקידים בשילוב אביזרים ופריטי לבוש (בדומה לרעיונות קודמים).
- אם אחד התלמידים מנגן בכלי מסוים, ניתן להציע לתלמידים ללמוד לנגן שיר שנלמד ביחידה, להביא את הכלי המוסיקלי לכיתה ולשיר ביחד אתו.

אוצר מילים ביחידה זו

בֶּאֱפֶטֶר / בֶּפֶטֶר בֶּאֱפֶטֶר / בֶּפֶטֶר אני אוכל / ת ארוחת בוקר
בֶּאֱתַע'דָּא / בֶּתַע'דָּא בֶּאֱתַעְדִּי / בֶּתַעְדִּי אני אוכל / ת ארוחת צהריים
בֶּאֱתַעֲשָׂא / בֶּתַעֲשָׂא בֶּאֱתַעְשִׁי / בֶּתַעְשִׁי אני אוכל / ת ארוחת ערב
ג'ועאן, עֶטְשָׂאן, שֶבְעָאן جوعان, عطشان, شعبان רעב, צמא, שבע
מֶרְבָּא, תִּטְלִי מֶרְבִּי, תִּטְלִי רִיבָה
כֶּעֶכ כַּעֵכ כַּעֵכ עוגיות, עוגיות
בֶּסְכֹּת בֶּסְכֹּת עוגיות, ביסקוויטים
בְּהֶאֱרֹאֲת: מֶלַח, פֶּלְפֶּל بهارات: ملح, فلفل תבלינים: מלח, פלפל
מֶכַאבִּיס, מֶח'לִּל مكابيس, مخلل חמוצים
שׁוֹכָה – שׁוֹכָה – מזלג
סִכִּינָה – סִכִּינָה – סכין
מַעֲלָקָה – מַעֲלָקָה – כף
מַעֲלָקָה זַע'יָרָה – מַעֲלָקָה صغيرة כפית
כִּבְּאִיָּה – כִּבְּאִיָּה – כוס
סֶחֶן – סֶחֶן – צלחת
בִּדִּי אֶשְׁתִּירִי بدي اشتري אני רוצה לקנות
כִּילוֹ, נֶס כִּילוֹ كيلو, نصف كيلو ק"ג, חצי ק"ג
<u>ביטויים ופתגמים:</u>
1. ח'בְּזִי וְזִיתִי עֲמֶאֱרַת בֵּיתִי خبزي وزيتي عمارة بيتي

הלחם שלי והשמן שלי הם בניין ביתי (ביתי משגשג בזכות הלחם והשמן
המצויים בו)

2. בִּידֹת (א) לְיוֹם וְלֹא גִ'אָגֶ'ת בִּכְרָא בֵּיזַתָּ הַיּוֹם וְלֹא גִ'אָגֶ'ת בִּכְרָא

הביצה של היום טובה מהתרנגולת של מחר (דבר קטן ובטוח עדיף על דבר
גדול המוטל בספק)

הערכה חלופית

1. התלמיד יצלם סרטון, בו הוא מכין סלט/מאכל והוא מדבר בערבית ומשלב אוצר מילים הנלמד ביחידה (יש לאפשר לתלמידים חופש בחירה של כל מאכל שירצו להגיש).
2. התלמיד יכין משחק קופסא/ משחק זיכרון/ טריוויה/ קלפים לתרגול אוצר מילים שנלמד ביחידה (ניתן לשלב מילים שנלמדו ביחידה בערבית/בתעתיק ותמונות). פירוט לעיל בתת-כותרת "משחקים".
3. בתהליך ההערכה יש להעריך את הלומדים על פי מס' ממדים ויכולות: בתחום הקוגניטיבי, חברתי, אישי, רגשי, תוך שימת דגש על מגוון היכולות והאינטליגנציות המרובות שלהם: ציור, הצגה, משחק, נגינה, דקלום, שירה ועוד..

חזרה על אוצר המילים של המאכלים והמשקאות שנלמד בכיתה ה' דרך תמונות , תפריטים שהכינו התלמידים בכיתה ה', בנוסף לימוד הפעלים הקשורים לאוכל תוך חזרה על המשפטים:

- אֲנִי בֹפֶטֶר בִּידֵי מִקְלָה... (המורה שואלת מה מזכירה לכן המילה "בֹפֶטֶר" איזה ארוחה התלמידים אומרים ארוחת בוקר, נכון בערבית במקום להגיד אני אוכלת ארוחת בוקר אומרים "בֹפֶטֶר", כותבת את הפועל על הלוח.

תרגול :

- מילה ותרגומה .
- כל ילד מספר מה הוא אכל אתמול בבוקר /צהריים/ ערב .
- התלמידים שואלים אחת את השני מה אוהבים לאכול בבוקר /בצהריים/ בערב .

חזרה על הפעלים שנלמדו בשיעור קודם דרך משחק עם כדור, כל תלמיד יספר מה הוא אכל אתמול?

לימוד שמות המאכלים ביחידה: (אפשר גם דרך תמונות, תרגום מילים).
מֵרֶבֶּא, כֶּעֶכ, בְּסָכּוֹת, בְּהָאֲרָאֵת וּמְכַאֲבִיס.

תרגול על ידי שאלת שאלות:

- אַנְתָּ בְּתִחְבֵּי בְּהָאֲרָאֵת ?

- שׁוּ בְּתִחְבֵּי תֹאכַל ?

- הכנת מתכון למאכל כמו סלט / דגים .
- הכנת תפריטים.

שיעור 3

המורה נכנסת לכיתה עם כל הכלים של המטבח כלי המטבח ומציגה את כלי המטבח: כל כלי עם שמו בערבית . דוגמה : האדי שוקה

אפשרות אחרת תמונה של כלי ואז ניתן לתלות על הלוח ולכתוב על יד התמונה את שמה .

תרגול :

- המורה אומרת את המילה בערבית והתלמיד אומר אותה בעברית ולהפך .
- התלמיד יוצא אל הלוח ומתאים את המילה לתמונה .
- אפשר לשאול מה שם הכלי שהוא בצבע אדום ? (לפי הצבעים של הכלים) .
- אפשר להביא מכל כלי גדלים שונים ולבקש מהתלמיד להחזיק את הצלחת ולהגיד: האדא סֶחֶן כָּבִיר / זָעִיר.

שיעור 4

חזרה על אוצר המילים דרך משחקים שאלת שאלות .

לימוד אוצר המילים הבא (בְּדִי אֶשְׁתְּרִי, כִּילֹ, נֶסֶךְ כִּילֹ, גִּזְעָן, עֶטְשָׁן - שִׁבְעָן)

אפשר ללמד מ"תעלם ותכלם" , דרך דו שיח אצל הירקן להכניס את כל המילים לאחר מכן לתרגל דרך:

- דף עבודה
- התלמידים יכינו הצגה .
- התלמידים יכינו דו שיח .

חזרה ולימוד הפתגמים:

חֲבִיזִי וְזִיתִי עֲמַאֲרֵת בֵּיתִי - הַלֶּחֶם שְׁלִי וְהַשֶּׁמֶן שְׁלִי הֵם בְּנֵי־בֵיתִי (בֵּיתִי מִשְׁגֵּשׁ בְּזָכוֹת הַלֶּחֶם וְהַשֶּׁמֶן הַמְצִיִּים בּוֹ)

2. בֵּידֵת (א) לִיּוֹם וְלֹא גִ'אָגִ'ת בֶּכָרָא - הַבִּיצָה שֶׁל הַיּוֹם טוֹבָה מִהַתְרַנְּגוּלַת שֶׁל מָחָר (דָּבָר קָטָן וּבִטּוּחַ עֲדִיף עַל דָּבָר גָּדוֹל הַמוּטָל בַּסֶּפֶק)

ציור או סיטואציה בקשר לפתגמים.

סיכום היחידה

בסיום יחידה זו יידעו התלמידים איך לקנות בחנות ואיך לתאר מאכלים שונים בארוחות שונות.